

сприймання у дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру»

Базь Олеся Леонідівна

Студентка 2 курсу спеціальності

053 «Психологія»

Науковий керівник: Гаврилова Н.В.

Кандидат наук з

фізичного виховання і спорту, доцент

• **Об'єкт дослідження:** процес сприймання у дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру.

• **Предмет дослідження:** особливості процесу сприймання у дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру.

Мета дослідження. Теоретично дослідити та експериментально перевірити особливості процесу сприймання у дітей дошкільного віку з РАС.

Розробити, апробувати програму психокорекції процесу сприймання у дітей дошкільного віку з РАС.

Гіпотеза дослідження. Припускаємо, що на процес сприймання дітей з РАС впливають недостатньо сформовані навички соціалізації, провідної діяльності, дисфункції у сенсорних системах.

Завдання дослідження:

- 1.** Провести теоретичний аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових досліджень щодо розладу аутичного спектру і особливостей сприймання у дітей з РАС;
- 2.** Емпірично дослідити індивідуальні особливості сприймання у дітей дошкільного віку з РАС
- 3.** Розробити та експериментально апробувати програму психокорекції сприймання у дітей дошкільного віку з РАС.

Методи та методики дослідження:

теоретичні: аналіз та синтез, систематизація та узагальнення отриманої інформації, моделювання;

емпіричні:

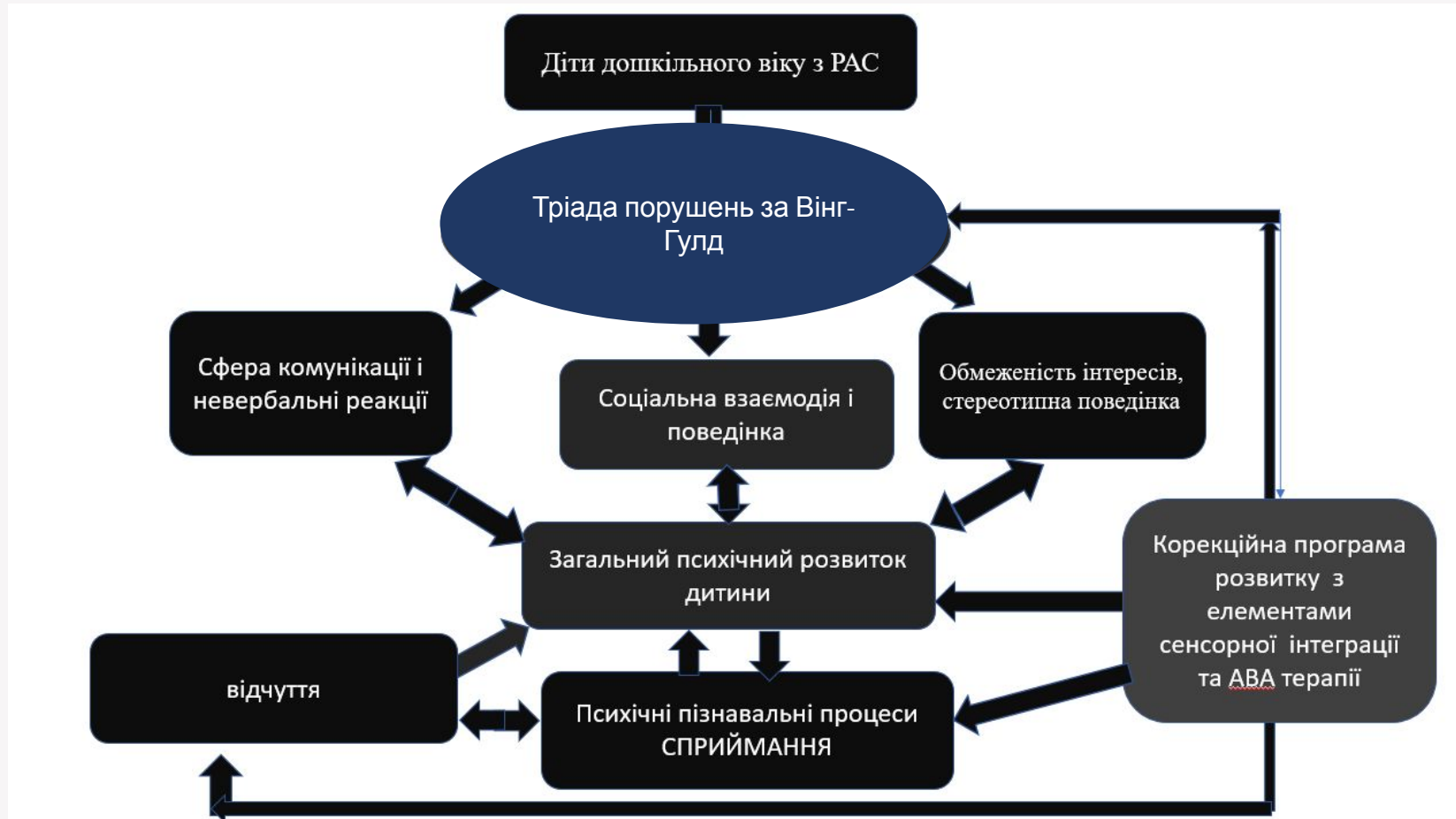
Методика VB-MAPP (субтести для оцінки самостійної гри, соціальної гри та соціальної поведінки, навичок імітації, візуального сприймання та співставлення зі зразком, розподіл по ФКХ);

Методика на визначення рівня сприймання Нємова Р. С.;

Опитувальник для батьків: «Визначення сенсорних дисфункцій за чеклистами , оцінювання роботи сенсорних систем у дітей дошкільного віку».

статистичні: кореляційний аналіз.

Порушення при розладі аутичного спектру та їх вплив на загальний розвиток дитини і процесу сприймання зокрема стали основою для моделі нашого наукового дослідження.

РАС - це спектр багатоманітних різновидів відхилень і порушень загальним у яких виступає порушення соціальної інтеграції і труднощі у встановленні контакту з соціумом.

Вторинні порушення у дітей з розладами аутизму блокують активність психічних процесів, гальмують і спотворюють загальний психічний розвиток.

Сприймання – психічний пізнавальний процес відображення в мозку людини предметів та явищ у цілому, у сукупності всіх їх якостей та властивостей при безпосередній дії подразника на аналізатори.

Якщо відчуття відображає окремі якості і властивості, то сприймання- предмет у цілому, у взаємозв'язку його ознак і властивостей.

Відчуття і сприймання становлять основу сенсорно - перцептивної сфери особистості.

Емпіричне дослідження

Вибірка: 20 дітей (10 дітей відвідують КРЦ: займаються у ПАП впродовж 2-х років - 6 дітей і 4 дитини, які займаються у ПАП 3-5 місяців; 10 дітей ВОПНЛ);

Вік: дошкільний вік (5-6 років);

Стать: хлопчики і дівчатка;

Особливості: діагностований і підтверджений медичним висновком розлад аутичного спектру.

Тривалість : 8-10 зустрічей з кожною дитиною

Збір даних

Всього 8-10 зустрічей з кожною дитиною з РАС

1.Етап первинної діагностики:

- 2-4 заняття з дитиною включно з зустрічами з батьками, вивчення документації (медичних свідчень, висновків психоневрологічних установ, психолого-педагогічних характеристик тощо);
- збір інформації зі слів і опитування батьків дитини; спостереження за поведінкою дитини, встановлення контакту.

2.Етап поглибленої діагностики займав щонайменше 6 зустрічей з кожною дитиною

Показники загальних середніх наявних сенсорних дисфункцій у дітей дошкільного віку з РАС за опитуванням батьків

Пропріоцептивна с-ма -27%

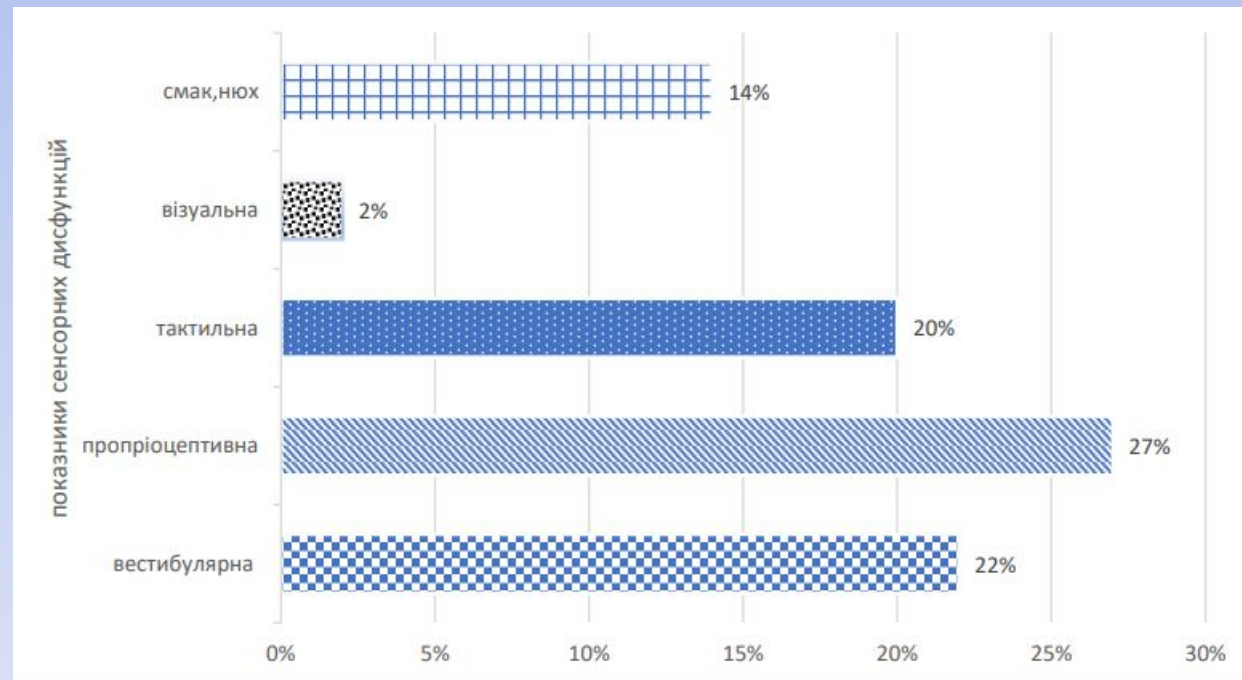
Вестибулярна с-ма – 22%

Тактильна с-ма -20%

Слухова с-ма – 15%

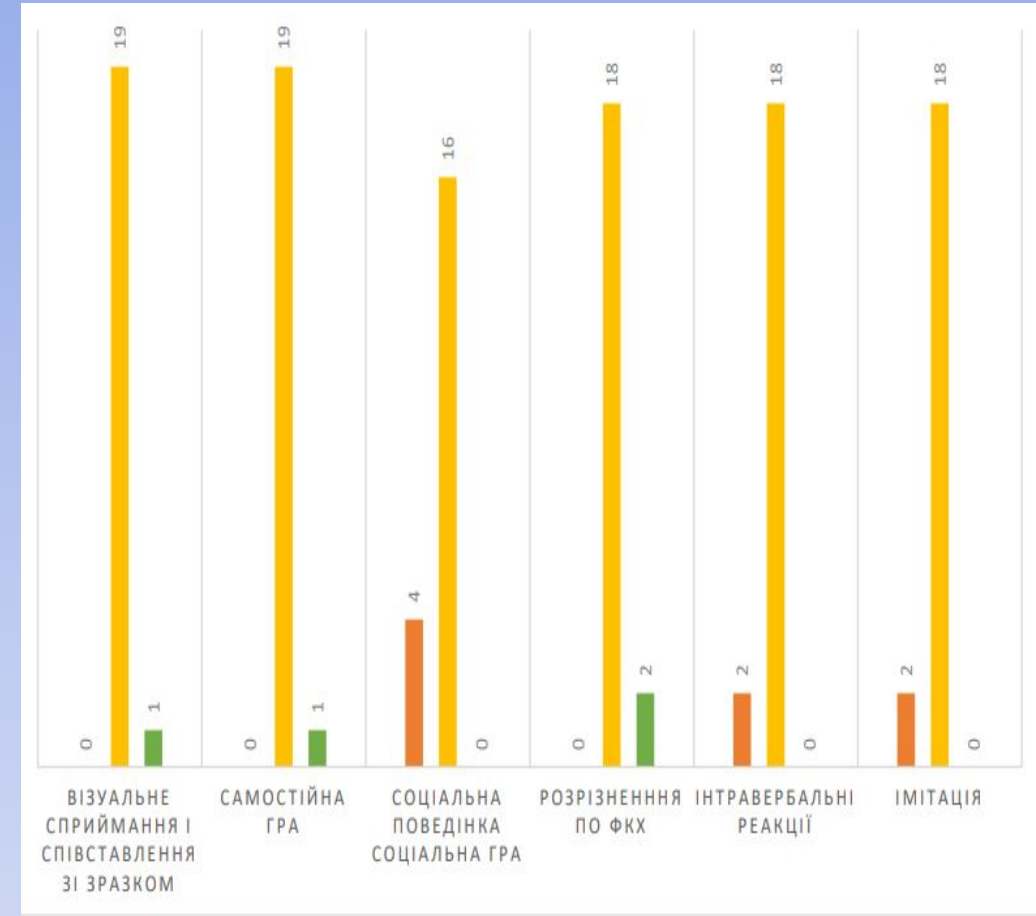
Смак,нюх -14%

Візуальна с-ма – 2%

Рівень розвитку поведінкових сфер у генеральній сукупності

	Візуальне сприймання і співставлення зі зразком	Самостійна гра	Соціальна поведінка, соціальна гра	Розрізнення по ФКХ	Інтравербальні реакції	Імітація
Рівень 3	0	0	4	0	2	2
Рівень 2	19	19	16	18	18	18
Рівень 1	1	1	0	2	0	0

Представлення даних за методикою Нємова Р.С. на визначення рівня сприймання

Рівень розвитку сприйманн	Кількість дітей	Процентне співвідношення
Дуже високий (10 балів і вище)	0	0
Високий (8-9 балів)	3	15%
Середній (4-7 бали)	17	85%
Низький (2-3 бали)	0	0
Дуже низький (0-1 бал)	0	0

Аналіз отриманих даних за допомогою статистичних методів

Кореляційний зв'язок між показниками сенсорних дисфункцій і показниками методики VB-MAPP

Сенсорні системи	Візуальне сприймання і співставлення зі зразком	Самостійна гра	Соціальна поведінка соціальна гра	Розрізнення по ФКХ	Інтравер-бальні реакції	Імітація
Вестибулярна	-0,64	-0,64	-0,50	-0,63	-0,61	-0,69
Пропріоцептивна	-0,28	-0,37	-0,20	-0,29	-0,28	-0,40
Тактильна	-0,59	-0,52	-0,57	-0,57	-0,57	-0,58
Візуальна	-0,38	-0,41	-0,36	-0,42	-0,47	-0,40
Слухова	-0,42	-0,32	-0,20	-0,53	-0,35	-0,45
Смак, нюх	-0,41	-0,34	-0,34	-0,44	-0,23	-0,47

Кореляційний зв'язок рівня сприймання і кількісних показників дисфункцій сенсорних систем

	Вестибулярна	Пропріоцептивна	Тактильна	Візуальна	Слухова	Смак, нюх
Пропріоцептивна	0,53	1				
Тактильна	0,51	0,70	1			
Візуальна	0,29	0,82	0,66	1		
Слухова	0,69	0,83	0,70	0,68	1	
Смак, нюх	0,35	0,56	0,67	0,30	0,58	1
Процес сприймання	-0,22	-0,87	-0,64	-0,96	-0,63	-0,39

Кореляційний аналіз даних методики VB-MAPP і методики на визначення рівня сприймання Нємова Р.С.

	Візуальне сприйман- ня і співс- тавлення зі зразком	Самост йна гра	Соціальна поведінка соціальна гра	Розрі- зння по ФКХ	Інтраве- рбальні реакції	Імітац ія
Самостійна гра	0,86	1				
Соціальна поведінка соціальна гра	0,88	0,94	1			
Розрізнення по ФКХ	0,94	0,79	0,76	1		
Інтраверба- льні реакції	0,86	0,90	0,90	0,78	1	
Імітація	0,93	0,88	0,89	0,86	0,84	1
Процес сприймання	0,57	0,60	0,59	0,51	0,58	0,59

Програма корекції сприймання у дітей дошкільного віку з РАС

Метою психокорекційної програми є розвиток базової перцептивної сфери у дітей і процесу сприймання зокрема враховуючи дифіцитарний розвиток і вікові аспекти індивідуального розвитку дітей дошкільного віку з РАС.

Програма складається з 10 занять 2 заняття на тиждень
Експериментальна група -10 дітей з РАС, які відвідують КРЦ

Результати змін параметрів у % після проходження корекційної програми в експериментальній групі по методиці VB-MAPP

Учасни- ки	Візуальне сприймання і співставленн я зі зразком	Самості- йна гра	Соціальна поведінка соціальна гра	Розріз- нення по ФКХ	Інтраве- рбальні реакції	Імітація
1	16,67%	20,00%	11,11%	8,33%	11,11%	20,00%
2	10,00%	10,00%	12,50%	9,09%	0,00%	20,00%
3	25,00%	22,22%	14,29%	28,57%	14,29%	25,00%
4	10,00%	10,00%	11,11%	10,00%	11,11%	11,11%
5	10,00%	11,11%	12,50%	0,00%	12,50%	11,11%
6	12,50%	14,29%	16,67%	12,50%	33,33%	14,29%
7	20,00%	11,11%	0,00%	0,00%	0,00%	22,22%
8	25,00%	25,00%	14,29%	12,50%	0,00%	28,57%
9	28,57%	28,57%	33,33%	14,29%	16,67%	33,33%
10	28,57%	14,29%	20,00%	0,00%	16,67%	16,67%

Графічне представлення середніх значень зменшення показників сенсорних дисфункцій у % (експериментальна група)

Порівняння результатів рівня сприймання в контрольній і експериментальній групах (методика Немова Р.С.)

Учасники	Експериментальна група			Учасники	Контрольна група		
	До	Після	У %		До	Після	У %
1	8	10	20,00%	1	5	5	0,00%
2	7	8	12,50%	2	7	7	0,00%
3	8	9	11,11%	3	7	8	12,50%
4	6	7	14,29%	4	5	5	0,00%
5	6	7	14,29%	5	5	6	16,67%
6	7	9	22,22%	6	6	6	0,00%
7	5	6	16,67%	7	8	8	0,00%
8	6	8	25,00%	8	6	6	0,00%
9	6	7	14,29%	9	6	5	-20,00%
10	5	6	16,67%	10	6	6	0,00%

З наведеної таблиці видно, що у контрольній групі суттєвих змін не відбулось. За період есперименту коливання по шкалам становить 1%. Тоді як в експериментальній групі спостерігається значне покращення рівня сприймання на 17%

Дякую за увагу!